

TRES GUERRES

TRES INTERNACIONALS

Cadascuna de les tres darreres guerres grans que han esclatat a Europa, ha significat la fallida d'una Internacional i la naixença, posteriorment, d'una altra.

El mur contra el qual s'han anat estabellant les Internacionals ha estat sempre el mateix: la interpretació dels mètodes i objectius de les conteses i, com a conseqüència, la tàctica preconitzada per tal de situar, internacionalment, l'acció obrera.

La guerra franco-prussiana del 1870 fou el corrosiu que desintegrà la Primera Internacional. La de 1914-18 elogià el brillant full de serveis de la Segona. L'actual ha determinat la mort de la Tercera.

La Primera Internacional recollia les lliçons de l'acció social de tots els treballadors del món i l'acció política del cartisme anglès. Aprenia de les lluites, esporàdiques i sagnants, dels primers proletaris contra el termidorisme i de les organitzacions carbonàries de França i d'Itàlia; de la revolta desembrina de Rússia; de les heroiques barricades de Lió; de la Federació dels Exiliats; de la Lliga dels Justos; de la Revolució parisenca del 1830 i de la Lliga dels Comunistes, la fe i la tenacitat, l'heroisme i la valentia, la decisió i l'odi a tota mena de tirania. Del cartisme, la Primera Internacional obtingué un llegat que passà, també, a mans de la Segona i de la Tercera. Engels el defineix dient: "En el cartisme és tota la classe treballadora qui s'alça en contra de la burgesia i l'escamet en el seu poder polític, darrera els murs del qual s'artilla. El cartisme és una causa purament obrera, emancipada de qualsevol element burgès".

Marx i Engels s'adheriren a la Lliga dels Comunistes, la qual efectuà el seu primer Congrés a Londres, l'any 1847. Hom encarregà als dos grans teòrics la redacció d'un programa i ells escriviren el "Manifest Comunista", el qual ha servit de doctrina a la Lliga dels Comunistes, a la Primera, a la Segona i a la Tercera Internacionals.

Com és d'heroica la gesta de la Lliga dels Comunistes! És la primera i la darrera agrupació internacional que mor executada. Sacseja, en revoltes sense treva, cinc anys de la història d'Europa. Es bat a les barricades de París, Berlín, Viena, Colònia... i un cop la reacció europea, atida pel zarisme rus, ha triomfat, la Lliga mor d'una manera col·lectiva en el Procés de Colònia, l'any 1851. La major part dels seus membres havien mort a les barricades d'Europa. Els que restaven feren cap a la Guaiana i a altres presons de condemna.

Tretze anys de silenci i de tristesa varen, després, damunt el proletariat. Fins que en el 1864 nasqué l'Associació Internacional dels Treballadors, la Primera Internacional, les figures cabdals de la qual foren Carles Marx i Miquel Bakunin.

Aquesta organització té per origen anecdòtic la protesta, per mitjà d'una reunió a Londres, contra la repressió de la revolta polonesa, ofegada en bassals de sang pel zarisme rus. La Primera Internacional naixia sota el signe d'una revolta de tipus nacionalitari, a la qual donà tot el suport possible. Potser per això la Primera Internacional acollí tot el que es caracteritzava per un esperit ample i generós, fossin els homes considerats com a obrers oprimits o com a nacionals esclavitzats. La Segona Internacional deixà de banda les preocupacions sobre els problemes nacionalitaris i els considerà, en bloc, i gairebé sempre, com de tipus reaccionari. El prejudici dels treballadors envers els moviments d'alliberament nacional és una típica deixalla de la socialdemocràcia.

El 1870 Napoleó III llançà els seus exèrcits contra Prússia, i Prússia llançà els seus contra França. La Primera Internacional havia pres una colla d'acords, que incloïen la vaga general, pel cas de declaració de guerra. Marx i Bakunin ja feia temps que portaven una lluita aferissada per qüestions de principis i de tàctiques. Quan la guerra esclatà, ja no fou possible de lligar llurs criteris irreconciliables.

Marx considerava que la guerra, del cantó alemany, era de defensa, i que la única acció que havia de portar a terme el proletariat era evitar que perdés aquest caràcter i es transformés en una guerra d'agressió contra França. Segons Marx, evitar la guerra no era possible, puix els treballadors "no tenien cap poder per fer-ho". Bakunin, pel contrari, creia que l'acció dels francesos era una guerra santa i justa contra el germanisme i que la derrota de França ho fóra, també, dels principis de la Gran Revolució.

Marx era alemany i Bakunin, per bé que rus, s'havia afrancesat tant que ja es considerava "home de França". Davant la guerra, per damunt del socialisme, cadascú tirava l'aigua al seu molí.

En aquesta duplicitat de criteris s'ofegà la Primera Internacional.

La Segona durà fins a la guerra de 1914-18. Creà posicions fortíssimes a Alemanya, Àustria i Hongria, Anglaterra, França, Itàlia, Espanya, Rússia, etc. S'esforçà per aclarir els límits ideològics i tàctics amb l'anarquisme i per precisar l'actitud del socialisme enfront dels governs de la burgesia. Treballà activament per tal de posar un mur a la guerra, la constant amenaça d'Europa. Però la guerra esclatà. I, com en la franco-prussiana, els obrers no tingueren "cap poder per evitar-la". I així com es dividí, aleshores, el criteri dels màxims dirigents, així també Lenin i Plejanov, les dues grans figures del socialisme, mort Jaurès, trobaren que eren incompatibles els judicis respectius sobre la guerra. Lenin creia que era una topada de tipus imperialista i que

la missió dels treballadors consistia a sabotejar-la, tant que es transformés en una guerra civil dintre de cada nació, per tal d'anar després a la presa del poder polític. La tendència Plejanov identificava els interessos de cada nació bel·ligerant amb els interessos del proletariat respectiu. I aquesta fou l'escissió i la futura impotència teòrica i activa de la Segona Internacional.

La Tercera va néixer aplegant tots els qui creien que la Segona s'havia errat en l'apreciació de la guerra.

Ha viscut vint-i-cinc anys.

No farem ací cap inventari ni cap judici de la seva actuació. Només, globalment, la qualificarem de sectària, de dispersadora de les forces potencials del proletariat internacional i d'organització al servei exclusiu dels interessos estatals de la URSS, àdhuc en aquelles circumstàncies que, per un joc diplomàtic transitori i anecdòtic, els interessos de l'Estat soviètic divergien o eren antagònics dels del proletariat mundial.

La Tercera Internacional ha viscut fins a la "nova guerra".

Mentre la URSS estigué al marge del conflicte, la guerra fou, per a la Tercera Internacional, una contesa de tipus imperialista. Lligada la URSS a un "pacte d'amistat" amb Alemanya, la tàctica que intentà imposar l'organisme moscovita, sense caixes de ressonància als països de l'Eix, fou una acció unilateral de sabotatge i de consignes de rebel·lia. El resultat fou un afebliment de la potència nacional de França, Bèlgica i Holanda, al servei exclusiu de la màquina militar alemanya.

Quan la URSS entrà a la guerra, aquesta, per a la Tercera Internacional, deixà d'ésser imperialista i es transformà en ideològica. Però els partits europeus ja no existien. I com que la URSS està aliada amb Anglaterra i els Estats Units, la política d'entesa exigeix garanties: cal, certament, assegurar-se que la URSS no provarà de fer el maneta en les qüestions interiors dels seus aliats. La garantia que la URSS ha ofert ha estat la dissolució d'un organisme que, pràcticament, havia mort en no evitar la guerra — "per manca de poder", segons la frase de Marx — i en errar fonamentalment la tàctica... que hauria estat correcta plantejada a l'inrevés.

La Tercera Internacional ha mort. ¿Com es podrà refer un organisme que la solidaritat proletària fa imprescindible i que és la sang de tota la tradició obrera?

Creiem que per iniciar aquest tema tenen la paraula els partits socialistes de tot el món que puguin fer-se sentir. El nostre criteri és matèria de discussió interna i les seves línies generals un fons per a una sèrie d'articles.

Angel ESTIVILL.